

بررسی معیارهای طراحی خانه موسیقی ایرانی با تأکید بر مؤلفه‌های تأثیرگذار بر فرهنگ بومی

تارا غلامی^۱، مهروش کاظمی شیشوانی^{۲*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشکده فنی مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران. (t_gholami70@yahoo.com)

۲- عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، ارومیه، ایران. (m.kazemi@iaushab.ac.ir)

چکیده

در گذشته تاریخ معماری ایران، فضاهای معماری به منظور درک و ترکیب کیفیات عناصر معماری شکل یافته از قبیل گچ بری‌های صراحی‌گونه و مقرنس کاری‌های جام نما از لحاظ هندسه و ساختار الگوهای فضایی و این تزئینات از لحاظ انتقال صدا مورد طراحی قرار گرفته است که هدف دریافت رابطه اکوستیکی بین معماری و تزئینات بناها بوده است. لذا این پژوهش بر آن است تا با بررسی ویژگی‌های خانه موسیقی ایرانی در گذشته و در دوره معاصر، به ابعاد، عوامل و مؤلفه‌های خانه موسیقی که متأثر از موسیقی بوده‌اند بپردازد. با توجه به یافته‌های تحقیق، تکرار متقارن طرح‌های هندسی، تکرار متقارن دیوارها و محوطه‌ها، تغییر در تزئینات به وسیله نقش برجسته، خاتم کاری، حکاکی، مرصع کاری، تغییر در رنگ، شکل و اندازه آجرها و کاشی‌ها، تیزه جناغی و قطعات‌های رنگارنگ که تکرارهایشان تأکیدی بر تقسیمات درگاه و گذرگاه‌های با پوشش قوسی هستند از عوامل مهم طراحی خانه‌های موسیقی در گذشته به شمار می‌رفتند.

واژه‌های کلیدی: خانه موسیقی، فرهنگ بومی، معماری ایرانی، موسیقی ایرانی

۱- مقدمه

در ایران معماری‌ها از زمان آتشفشان‌ها و محراب‌ها و قصرها و دوران‌های بس دورتر از روزهای کم و بیش گم شده در تاریخ کهن ایران، در سبک و زاغه همیشه بنا شده‌اند و به ندرت در تشریح و تفسیر و در نقد آن‌ها چیزی به صورت نوشته بر جای مانده است. معماری ایران، بویژه همین سبب که پیشینه نقد در دسترس ندارد، این گمان را پرورش داد است که می‌تواند بدون مکتوبات در نقد و تفصیر راه خود را ادامه دهد و همیشه توفیق یابد. در زمان‌های گذشته معماران ما در میان و در کنار مردمان فرهیخته شهرها و روستاهای مان می‌زیسته‌اند. موسیقی‌شان و شعرشان بنایی بوده که می‌ساخته‌اند و آنگاه که بویژه پس از جنگ جهانی دوم عده‌ای به نوشتن درباره معماری جهان و ایران پرداختند، به این پیشینه بی‌توجه بودند (پورعلی، مسعودی؛ ۱۳۹۴). در تاریخ گذشته ایران موسیقی دارای جایگاه مهمی بوده و الگوهای سنتی را در بعضی از فضاها به یادگار گذاشته که از جمله به بناهای چهل ستون و عالی‌قاپو اصفهان می‌توان اشاره نمود (کیارش‌پور، سلطان‌زاده؛ ۱۳۹۴). هنر شرق به خصوص هنر ایرانی در هر زمینه برگرفته از طبیعت است و موسیقی مانند رشته‌ای است که تمام هنرها را به هم وصل می‌کند و به آنها روح و جان